

Introducció

FRANCESC VALLVERDÚ
Curador del volum

Acudint a la seva cita anual amb el públic interessat, l'Associació d'Amics del Professor Antoni M. Badia i Margarit organitzà el 20 d'octubre passat la II Jornada Filològica, que, com la primera, també tenia en l'enunciat una interrogació: *CAP A ON VA LA SOCIOLINGÜÍSTICA?* El present volum —que tinc el goig d'encapçalar per haver-me'n estat confiada la cura— aplega precisament les tres conferències i les intervencions en la taula rodona d'aquella reunió.

No sé si la tria del tema corresponent a la I Jornada exigí una llarga deliberació entre els promotors. En qualsevol cas, tothom pot estar d'acord que el tema escollit —els mètodes en dialectologia— oferia d'entrada excel·lents perspectives de desplegament, tant pel fet de ser un tema central en la bibliografia de l'home natjat, com en el sentit previst per la presidenta de l'Associació: «estimular una discussió reflexiva sobre un tema científic o una disciplina, que, sobre la base de contrastar visions diferents —de vegades enfrontades— sobre els temes que es proposen, voldrien posar en relleu el que hi ha de compartit o de divergent entre les aportacions tradicionals i les actuals». No em sembla, doncs, desencertat, començar aquesta presentació tot preguntant-nos si la pretensió de M. Teresa Cabré s'ha acomplert en la II Jornada.

Als Països Catalans la sociolingüística té un segell —o un estigma, segons com es miri— indeleble. Quan aquesta disciplina «neix» —o més exactament «rebrot» amb força, com a camp interdisciplinari, als Estats Units entre les dècades cinquanta i seixanta del segle passat—, la seva influència es deixa sentir tot d'una al nostre país de la mà de Lluís V. Aracil i, a l'inici implícitament, d'Antoni M. Badia i Margarit, i s'hi expandeix com reguera de pólvora, sens dubte per raons conjunturals, és a dir, per l'acuitat i l'omnipresència del conflicte lingüístic domèstic. Aquesta circumstància, que dóna vitalitat i atractiu a la sociolingüística autòctona, acaba singularitzant-la tant que, en certs aspectes, l'aparta de

les línies mestres de la sociolingüística internacional. Per això no ens ha de fer gens estrany que l'enunciat genèric de la II Jornada s'hagi desplaçat en la pràctica al de la taula rodona: «Cap a on va la sociolingüística catalana?». Aquest advertiment imprescindible, sobretot per als no sociolingüistes, explica la deriva presa pel debat.

El primer text, com pertoca, és la ponència d'Antoni M. Badia i Margarit, el qual de fet explicita algunes de les raons que són implícites en el paràgraf anterior. En efecte, el professor Badia, amb «Sociolingüística homogènia i comportaments idiomàtics varis», a més de fer un detallat i rigorós repàs del desenvolupament dels estudis sociolingüístics catalans de 1960 ençà, analitza la paradoxa per mi apuntada, plantejant el dilema entre allò que ell en diu «sociolingüística homogènia» i els «comportaments idiomàtics varis» (en altres termes, l'àmplia gamma d'aproximacions a l'ús de la llengua, prescindint de la metodologia emprada) i conclou que la barrera que encara hi ha entre aquestes dues maneres d'entendre la sociolingüística s'hauria d'alçar.

A continuació, hi ha el text que els organitzadors em van encarregar, «Reptes de la sociolingüística: una perspectiva catalana». No insisteixo en les raons que em portaren a aquest emmarcament, perquè em sembla comptar, a aquestes altures, amb la complicitat del lector. Només voldria afegir que la publicació em permet de donar a conèixer la versió completa de la meva comunicació, que per raons de temps vaig haver d'escapar en l'exposició oral.

La tercera conferència és la de Georg Kremnitz, «Català, valencià, balear: respostes científiques a qüestions polítiques?», una rigorosa i estimulant reflexió sobre la unitat i la diversitat de l'espai lingüístic català. Aquesta tan polèmica com enutjosa qüestió, en ser tractada per un observador foraster, però perfecte coneixedor de la problemàtica sociolingüística dels Països Catalans, se situa en un marc de racionalitat i postula una reflexió més ponderada.

Finalment, figuren els textos de la taula rodona «Cap a on va la sociolingüística catalana?». Brauli Montoya, que n'és el coordinador, planteja el tema en discussió i presenta els participants. La intervenció d'Emili Boix-Fuster analitza la trajectòria dels estudis sociolingüístics a casa nostra i en valora les aportacions. Albert Branchadell encapçala la seva intervenció amb un lema programàtic: «Ser competitiu, i fins i tot capdavanters, a nivell europeu i internacional», *desideratum* que el porta a una crítica minuciosa, potser agra en alguns moments, de la sociolingüística «oficial». I Ernest Querol completa les intervencions amb una revisió de certs estereotips de la sociolingüística del país, segurament més plena d'interrogants que de certituds. Ara que les intervencions dels participants a la taula es poden llegir senceres, el lector quedarà del tot convençut que la paradoxa per mi apuntada i la proposta explícita del professor Badia no són pas qüestions trivials.

Heus aquí, doncs, un recull dens i ric, potser en algun sentit prolix i contradictori, però d'un interès que sens dubte ultrapassa la dimensió estrictament acadèmica de l'homenatge a un mestre indiscutible de la sociolingüística catalana. Sortosament per als promotors i, per tant, també per al professor Badia, aquesta segona convocatòria ha deixat com a penyora un conjunt de treballs sòlids i fructífers que obren finestres a la ciència i inciten a aprofundir en la reflexió del marc sociolingüístic.